

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 2.

V Ljubljani 1. februarja 1884.

Leto XIV.

Tri slike.

a steni tri slike mi ljube visé,
A srednje se najbolj raduje sreé.

Kaj kaže mi leva? — Glej hčerko mladó,
Ki máterin nauk posluša zvestó.

Uči se, da biva v nebesih jej Bog,
Da angel je váruh, prijatelj otrók.

O vera! ti žar si, sijoč iz višáv,
Ki svetiš v nebó nam iz zémskih nižáv.

Kaj kaže mi desna? — Valove morjá
Nevstrašen mladenič plavaje brzjá.

Glej! skoro pripluje na ótok zelén,
Da križec objame ondú zasajén.

Oj upanje! ključ potujočim si zlat,
Ki rajskih odpiraš zapaha nam vrat.

Kaj kaže mi srednja? — Glej dete mladó
Sklepáje ročice dviguje okó.

Kleči pred oltarjem in moli Bogá,
Iz lic mu odseva ljubezen sreá.

Ljubezen! ti Bog si, ki v raji sediš
In samega sebe nedolžnim dariš.

Ko vere ne bode in upanja ne,
Ljubezen v nebesih bo sévala še.

Zató izmed slik, ki na steni visé,
Najbolj se mi srednje raduje sreé.

F. Krek.

Sv. Kristof.

(Po zlatej legendi; posl. Fr. Hubad.)

Kristof je bil pogan. Visok je bil dvanajst komoleev, močne in čvrste postave. Predno je bil krščen, imenoval se je Ofer. Kadar doraste, misli sam v sebi: „Po svetu pojdem in poiščem si najmočnejšega gospodarja. Njemu bodem služil!“ Kakor mislil, tako storil. Gré po svetu in zve za mogočnega kralja, kateri je zapovedoval velikej deželi in mnogim ljudém. Ofer stopi v službo pri rečenem kralji. A nekega dne pride h kralju nek pevec in začne peti prav vesele pesni. Konečno zapoje tudi neko smešno pesen o vragu. Pri ti pesni se kralj pokriža, ker je bil kristjan. A Ofer ni znal še ničesar od znamenja sv. križa in njegove moči, zato se zelo začudi in vpraša kralja: „Gospod, kaj pa pomenja to znamenje?“

Ali kralj mu ni hotel povedati ničesar od znamenja sv. križa, ker je bil Ofer pogan. Zato reče Ofer: „Gospodar, ako mi ne poveš, nečem ti služiti dalje.“ — „Povedal ti bodem resnico,“ reče kralj. „Glej, če govori kdo o vragu, blagoslavljam se s tem znamenjem, da ne dobi vrag moči čez mene?“ Ofer reče: „Ali se ga bojiš? Ali je moč njegova tolika, da bi ti mogel nahúdti? Dolgo sem ti služil, ker sem mislil, da ga ni močnejšega od tebe. Nu, ker vidim, da se bojiš vruga, iskati ga hočem, dokler ga ne najdem, in služil bodem njemu, ker je močnejši od tebe.“

Ofer gre po svetu iskat vruga. Ali nihče mu ga ni mogel pokazati, da-si je povsod popraševal po njem.

Nekega dne zaide v veliko puščavo. Tu prihruje velika tolpa (truma) vojakov proti njemu. Na čelu je jezdil črn, strašen jezdec. Ta ustavi Ofra in mu reče: „Koga iščeš?“ — Ofer odgovori: „Iščem vruga, rad bi mu služil.“ — „Jaz sem vrag,“ odgovori jezdec; „ako mene iščeš, tukaj me imaš.“ Ofer stopi k vragu v službo in gre z njim. — Nekega dne pride tolpa do razpotja, kjer je stal križ. Vrag se ogne s pota in reče Ofru, da neče jézditi naravnost po potu.

Ofer se začudi in reče: „Gospodar, povej mi, zakaj se izogiblješ pota?“ Vrag bi bil rad zamolčal vzrok, ali Ofer mu preti, da mu ne bode služil dalje. Zatorej reče vrag: „Glej, tam je stalo znamenje križa, na katerega so bili židje pribili Krista; tega se bojim in bežati moram pred njim.“ Ofer odgovori: „Ako se bojiš Gospodovega znamenja, mora biti ta močnejši od tebe. Njega si poiščem!“

Ofer je šel zdaj sam po svetu dalje, popraševal je po Kristu in prišel k pobožnemu puščavniku. Ta mu pripoveduje, kakó močan kralj je Gospod, kako lepó plačuje svoje služabnike. Zatorej obljubi Ofer puščavniku, da hoče služiti Kristu zvestó in pridno. Tak govor je bil puščavniku po godu, zatorej reče: „Gospod sovraži grešno življenje; samó ónim izkazuje svojo milost, kateri živé čedno. Glej, Ofer, tu mimo teče velika reka; niti mosta niti brvi ni preko nje. Ako hočeš prenašati ljudi preko te vode v božjem imenu, bode Bogu po volji tvoje dejanje; saj ti ni dal zamán moči in velikosti.“

„Dobro! storim po tvojej besedi,“ odgovori Ofer. Pri vodi si napravi kočó. Mnogo ljudi je prihajalo do reke; nosil jih je preko vode po noči in po dnevi. Neko noč je bil Ofer zeló truden od svojega dela. Leže toraj in sladko zaspí. Ali ni še spal dolgo, zasliši otročji glas: „Ofer, pridi po mene!“ Ofer vstane, gre gledat, ali ne najde nikogar. Leže toraj zopet in zaspí. Ali drugič ga pokliče glas. Tudi zdaj ne najde nikogar in zaspí. Tretjič čuje glas in najde dečka. Vzdigne ga na ramo, zgrabi palico v roko in gre v vodo. Ali voda je naraščala, deček je bil težák, kakor bi bil svinčen; mislil je Ofer, da utone. Zatorej reče Ofer: „O deček, težák si kakor bi nosil ves svet!“

„Res,“ odgovori deček, „nosiš več kakor ves svet; ónega nosiš, kateri je svet ustvaril!“

In glej! otrokova teža potisnila je Ofra pod vodo, a deček govori: „Krstim te v imenu Očeta, Sina in svetega Duha. Prej so te imenovali Ofra, odslej bodi tvoje ime Kristof. *) Svojo palico zasádi v zemljo; spoznal bodeš mojo moč, kajti jutri bode evetela palica in bode ródila sad?“ S temi besedami izgine deček. Bil je Krist sam. A Kristof je bil vesel, zahvalil se Bogu za milost, katero mu je bil izkazal in vsadil palico v suho zemljo. Čez noč je vzrastlo drevo iz nje, cvetelo je in obrodilo sad.

Ko Kristof zagleda to, razveselí se, vzame križ Gospodov na ramo in mu služi vse svoje življenje.

— x —

Povodnji mož.

lej, kako vršé vetrovi, kako bučé deroči valovi! Glej jih, kako drvé drug drugzega, kako pluskajo ob skalo sredi Mure! A na skali poglej orjaško postavo povodnjega možá! Tu stoji in srce mu vtriplje od veselja. Vetra piš — je zánj mila pesen, in gróm deroče vode mu je sladka godba. On je vesel svojih hlapcev: vetrov in valovja, ter mu je po godu, da rušijo hiše in pustošijo polja človeškega zaróda, katerega on takó strastno sovraži.

Ljudjé in živali — vse si je poiskalo varnega zavetja pred njegovo silovito močjo, in tudi to mu je po všeči. Ali móti se. Ni ne še vse pobegnúlo pred silo povodnjega možá. Glej jo ondú, deklíško podobo. Sedí pod vrbo žalostinko, katerej je zlobni vihar polomil veje, in katere listje leží na deklíčinem krilu.

Radna je imé deklíci, in goveda, katera se okolo nje paso, to je čreda, ki jo je prignala na pašo. Pridna deklíca je pastirica Radna, a sirota je.

*) Kristóforos, to je óni, ki nosí Krista.

Kmet, pri katerem služi, trd je mož. Druge pastirice so hitele domov pod streho, a gorje njej, ko bi se pokazala pred nočjo v hiši. Vender ni žalostna; saj je že od mladih nog vajena révi in nadlogi; ali živina se ji smili, ta dobra živinica, ki takó tožno gleda zdaj v pastirico, zdaj v domačo vas. Tudi živina pozná gospodarja, pozná deklico, svojo dobrotnico, in se še spomina — takó vsaj Radna misli. — kakó jo je pretepal kruti surovež, ko je nekoč sirota pred časom prignala živino domov.

Izginil je povodnji mož z skale sredi Mure in vže stoji pred ustrašeno deklico, radoveden, kdo neki bi se ustavljal sili njegovih moči. Pogledal je pastirici v lepo lice in v tem trenutku pozabil na prijetno vršenje vetróv in na prijazen šumót valóv. Njeno lice se mu zdi prijetnejše od vseh vetróv in valóv; lepše od svitile vode in sinjega nebá, a njene oči čistejše od najlepšega bisera na dnu deroče Mure.

Utihtnil je vihár, in nehala je sila vode. Še se pase govedo, še leži vrbovo listje po tleh, a na Radni ni nobenega listka več; sirote pastirice ni — nikjer.

Na dnu reke se dviga kristalen grad k višku. Tu je povodnji mož gospodar. Grajski zid je od samega stékla; stoli, mize, s kratka: vsa oprava iz samih biserov in srebrá. Okolo grada pa raste rastlina, ki ima lepó modro cvetje in še lepše rudeče jagode.

Ta rastlina ovija ves grad, in kadar je v cvetji, omodrí vsa voda v oblížji; a nevedni ljudje pravijo, da je le voda ondu neizmerno globoka. In če je dozórel sad, méni ribiç, ki je prišel tjákaj, da bi pometal svoje mreže na moko, da gorí na tem mestu peklenski ogenj iz osrèja zemlje ter ves prestrašen hiti s svojim èolnicem od tod.

A te jagode imajo èudno lastnost; pravijo, da tistemu, kdor jih zavžije, dadó večno življenje. Povodnji mož jih sam uživa dan za dnevom. Tudi svojej nevesti je ponudil nekaj najlepših jagod; ali ona jih ni hotela povžiti. Siliti jo ni maral in ni mogel, ker se mu je smilila, in kadar koli jo je pogledal, pozabil je na nesmrtnost in na rudeče jagode.

Povodnji mož ni več zahajal na skalo sredi reke, tudi ni bil več vesel niti vetra niti valov; v družbi pastirice Radne je užival svojo sreço. Popolnem sreèen ni bil vender nikoli. Žalosten je bil, ker se mu je nevesta žalostila, da-si je imela vsega dovolj.

Takó je žél povodnji mož leta in leta. A prišli so hudi, hudi dnevi. Radna mu je zeló oboléla; srèna žalost in hrepenenje po suhej zemlji, to jo je spravilo v bolezen. V velikih skrbéh je poslal povodnji mož ribe na vse kraje svetá, da bi mu prinesle potrebnih zdravil. RIBE so odšle in se vrnile, ali pravega zdravila niso prinesle.

Neko jutro na vse zgodaj je stal povodnji mož pred posteljo svoje neveste. Vroçe solzé so mu tekle po bledem líci in po dolgej brádi ter so padale v debelih kapljah na tla. Dekličino telo je bilo brez življenja, blédo in mrzlo kakor led.

Položil jo je v steklenó krsto (trugo), ki je bila nakitena z nebrojnimi biseri, ter jo potem spustil pod grad takó, da jo je mogel vsak čas videti skozi steklena tla in èisto vodó.

Zdaj je bil sam sredi svojih rib in valóv. Ali sam ni hotel ostati, ker ni več sovražil èloveka. Premišljeval je, kaj mu je storiti. Po večkrat je sedel na srebrnem stolu sredi gradú in solze so mu tekle po osivelej brádi.

Za dolgo časa zapusti zopet jednoč grajske sobe in se poda na skalo. Ozrši se na okolo, zagleda na bregu Mure lepega otroka. Ker on sam ni imel otrok, da bi jih péstoval, a samemu bilo mu je dolg čas, misli si: kaj, ko bi odnesel dete v svoj grad, da bi imel vsaj nekaj? — Kakor kanjeno, také storjeno. In ni minul še dober teden, bila je vže steklena izba vsa polna najlepših otrok: dečkov in deklic. Vsega so imeli dovolj; z biseri so igrali, kakor drugi otroci na suhem z navadnim prôdom, in vsaka želja se jim je izpolnila. Lice orjakovo se je zopet razvedrilo in smijal se je otrokom, kadar so veselo skakali okolo njega ter se mu je ta ali oni obesil za dolgo brado. Ali povodnji mož še ni bil zadovoljen; želel si je vedno še več otrok.

Tisti čas je živel v bornej koči tikoma bistré Mure ribič z ženo in jedinim detetom, štiriletno Zálíko.

Solnce je ravno slovó jemalo in njegovi žarki so vže poljubljali temno-zelene valove reke Mure, ko je Zálíka igrala v belemrodu kraj vóde. Ribice so splavavale okolo nje, in gorki valovi so prijetno plusketali ob njenih nogah, ko priveslá k deklici labud, také lep in kroták, da ga je od veselja z nežno ročico také gladiti začela. A labudu je bilo menda detetce tudi po gódu, kajti také mu je začel šepetati čudne besede na uho. Izvestno je pripovedoval o lepóti zelene vóde in o biserih na dnu reke, kajti Zálíka je mило jokala, ko je labud poslavljajoč se od nje, pritaknil svojo glavico k njenemu cvetočemu licu, in ribice, ki so urno švigale mimo nje, so jo le s težavo mogle tolažiti.

Druzega večera je sedela zopet na bregu ob reki Muri in zopet je priplaval labud. Ali danes ni odhajal sam; na njegovem hrbtu je sedelo nežno detetce. — Dospela sta do skale sredi reke, labud je trknil trikrat z rumenim kljunom ob njo in — ni ju bilo več videti. A ribič je hodil isti čas pozno v noč kraj reke, in mesec, ki je prisvetil izza bregov, videl je njegove solzé, pa jih prešteti ni mogel.

Preteklo je leto in dan. Siromašni ribič je zopet ribaril okolo znane nam skale. Dolgo je zamán izpostavljaj svoje mreže; naposled potegne jedno, in glej! čudo lepa riba se mu prikaže in jame govoriti tako-le:

„Videla sem bridke tvoje solzé, ki so padale v čiste valove in čula besede, katere si govoril solncu po dnevi, mesecu in zvezdam po noči, vprašajoč jih po izgubljenem dekletu.

Izpusti me, in hočem ti pokazati dete.“ In mož je izpustil svoj plén v vodo, pozabivši, da mu domá v siromašnej koči najdraže, kar še ima, žena, lakote umira. — Oproščena riba beseduje dalje:

„V mraku pridi zopet na murski breg in ózri se proti ónej skali. Ondu bodeš videl svoje dete.“

Mož stori, kakor mu je velela riba. Kadar pride do reke, zrè in zrè, ali nikjer ne vidi deteta. Najedenkrat — Bog sam si ga védi od kod — priplava čolnič z detetom, ki veselo veslá med zelenimi valovi. Mili glas otročji pa zapóje lepo pesen od meseca in zvezdic, ki se v krasnem svitu tako lepo blesté.

Otrok je pel a ni zapazil, da se mu bolj in bolj bliža mož, ki je pozabil na vse nevarnosti valov, kateremu je dala očetovska ljubezen moči, da premaguje sovražne valove, da ne pazi na skrite skale, ob katerih si je ranil nogi in roki, da je kar voda okoli njega postajala rudeča. Zdaj in zdaj boče

pri detetu! Ali nekov čuden pisk pretrese v tem trenutku zrak, čoln udari ob skalo in dete je zginilo očetovim očem.

Žalosten sede oče na sivo skalo ter ugleda pred seboj raka neznane velikosti. Vpraša ga, je-li videl, kam je zginil čoln z detetom.

„Videl sem in vem, kam je zginil. Ali kaj mi daš, da ti povem? Ubog se mi zdiš; posebne koristi ni najti na tebi. A čuj! Pretečeni teden smo imeli boj z raki Dravljani, in v tem boji sem prišel ob svoje desne klešče. Tvoja roka bi mi jih prav lahko nadomestila; a še bolje bi bilo, ako bi mi dal obe roki, jaz ti dam za to moje leve klešče.“

„Dam ti,“ reče oče, „samó povej mi, kje je moje dete!“ In rak vzame ribičevi roki ter mu prilépi svoje klešče, rekoč:

„Tvoje hčerki je dobro. Tukaj spodaj biva v svitem gradu mojega gospodarja, povodnjega možá. — Jaz sem stražnik, ki mu je paziti, da se nihče ne prikrade v grad. A ti si mi dal roki, in tebi odprem vrata.“ To reki udari trikrat z dolgim repom ob skalo in vze je bila odprta.

„Tukaj doli stopi po srebrnih stolbah, in potlej pojdi po vrtu s čudnim drevjem, in stal bodeš pred drugimi vrati, obrasteni s povodnjim bršljinom, ki kaj lepo modro eveté in še lepše, rudeče jagode rodi. Ondu najdeš mojo hčer, ribo Zlatolusko. Poprósi jo, da te spusti pred povodnjega možá.“ Tako je govoril rak Dolgorep, a ribič je hitel po blestečih se stopnicah navzdol, potem je šel po vrtu s čudnim drevjem, na katerem je bilo vse polno zatega sadja, katero je nalik zvezdam razsvitljevalo ves prostor. Vže je stal pred ribo Zlatolusko.

„Prosim, pokaži mi pot do povodnjega možá, tvojega gospodarja!“

„Pokazala bi ti ga, in te spustila skozi vrata, ali s čim mi bodeš plačal moj trud?“

„Vzemi, kar imam na sebi; vzemi kočó, ki stoji ob reki Muri; družega ti nemam dati.“

„Ne potrebujem niti tega, kar imaš na sebi, niti kočé ob Muri, a obljubi, da ne bodeš nikoli več lovil mojega zaróda s svojimi mrežami.“

Oče vse to obljubi in vže stoji v velikej steklenej dvorani, stoji pred stolom povodnjega možá, okolo katerega igra tolpa veselih otrok. Nekaj jih pleza orjaku po belej bradi, drugi plešejo kolo po glasovih najlepših rajskih ptičev, ki ob stropu prepevajo sladke pesni.

„Prišel sem te prosit, da mi vrneš mojo hčerko, mojo radost in moje življenje.“

„Ako uganeš nalogo, katero ti bodem dal, naj se ti izpolni tvoja želja.“

To reki, peljal je ribiča v stransko sobo, sredi katere je bil velik ribnjak, ograjen z najlepšimi rožami. V tem ribnjaku je plavalo devet labudov; vsi so bili beli kakor sneg, drug drugemu podobni, kakor pšenica pšenici.

„Ugani, kje je tvoje dete!“

Oče pokaže na labuda, in ta se je izpremenil v najlepšo deklíco, ki ni bila nihče drug nego ribičeva Zálíka. — Neizrečena radost se polastí ubozega očeta; a povodnjemu možu zatemí lice. Nerad bi pustil zalo deklíco z očetom? Malo pomišlja, potem pravi:

„Tudi jaz sem imel ženo, kakor ti, ribič moj. Bila je lepa in dobra, ali otrók nama Bog ni dal. Tudi jaz sem čutil, in umejem, kako je rodíteljem,

katerim Bog ne dá otrok, največjega veselja, katero uživajo na svetu. In ker si ti najboljši oče, kar jih poznam, vzemi svoje dete, in vrhu tega vzemi še to, da bodeš imel nekaj v spomin na čas, v katerem si šetal po gradu povodnjega moža, na čas, ko je vodnega vladarja trdo srce omečila ljubezen, katero je gojil oče za svoje dete.“

To rekši, dal mu je závoj svitlih zlatnikov, in drug závoj, poln najdražih biserov. Dve deklici ste prinesli ribičevi roki, kateri mu je orjak s čudnim mazilom zopet prilépil.

Nastalo je šumenje in pok! — in več ni bilo povodnjega moža tudi gradú ni bilo, niti lepih deklic, ki so po njem igrale; a ribič je stal na murskem bregu in objemal svojo hčerko; a tudi ona je objemala očeta, in zasvetil se jej je na roki prsten, na katerem se je čitalo, da na tem svetu ni več ljubezni, nego je ljubezen očeta do svojega otroka.

Kmalu se je izpremenila nizka kočá ob reki Muri v lep hram, v katerem je živela trojica srečnih ljudi.

Zopet je zahajalo solnce, ko je sedela vitka devica na murskem obrežji. Pela o čarobnem gradu in o dobrem gospodarji; čula jo je peti vrba, ki raste ob reki in vse si je dobro zapómnela. In če hodiš mimo Mure, postoj ondu, kjer se lepa, bela hiša ponosno dviguje k nebu, pri starej razpočenej vrbi, poslušaj, kaj šepetajo njeni listi in čul boděš bajko o povodnjem móžu in njegovem gradu na dnu Mure.

Stanetinski.

— x —

Kako je Neslanec kuhl tropine.

Neslanec je skuhalá žena vselej preveč máselnika (tropin), a premalo masla. Pripravi se torej necega dne sam, da si naredi po svojej volji. Prihranil si je mnogo surovega masla, da bi se mu tem bolj posrečilo in bi nakuhal več masla. Surovo maslo dene v velik lonec in zakuri dobro okolo njega; potem gleda, kdaj bode zavrélo, da bi mu ne vzkipélo (maslo namreč zeló rado vzkipí). Ker pridno prilaga drv, jame mu skoraj kipéti. Vročé maslo se vzdigne in začné líti po obeh stranéh ob lonci dóli na skale v peči. Da bi umiril burno tekočino, seže Neslanec v žep, da bi vzel nož in ga vrgel vánjo. Ali v naglici vzame listnico, v katerej je imel peták in nekaj bankovcev po goldinarji, ter jo zažene naglo v lonec. Ali maslo se ne utolaži; vedno še lije iz posode. Neslanec stopi k omari v kuhinjskem kotí, zagrabi ključ v ključnici, da bi ga vrgel za listnico. Ali prenagel je bil in ključ je tičal évrsto v ključnici. Prijemši za ključ in potegnívši ga k sebi, odpre omarine dúri in prevrne omáro nase, da jedva prikobacá izpod nje. Žena, čuvši ropót, prihití v kuhinjo in kaj vídi! Smétana in mleko, ki je bilo spravljeno v omari, zlílo se je na njenega moža in mu pobelilo in pokvarilo vso obleko. Sklede in torila, v katerih je bilo blagó, pobila so se, a v peči je maslo kipélo dotléj, dokler ga ni ostalo ubogo malo v posodi, ker že ni imelo več toliko močí, da bi se pognalo loncu do vrha in potem na tla. Listnica in novci so bili, to se zna, popolnem uničeni.

Takó se je poplačala Neslanecu njegova neslanost.

J. Rósa.

— x —

Nadvojvodi Karl Ljudevit in Rajner.

Mej udi naše presvitle cesarske rodovine imamo nadvojvode, ki se s svojo dobrotjo in plemenitostjo izvanredno odlikujejo. Jeden tacih plemenitih nadvojvod sme se po vsej pravici imenovati nadvojvoda Rajner, ki se je porodil v 11. dan januarja 1827. leta. Oče mu je bil Rajner (Jožef Janez), lombardsko-benešk poglavar, sedmi sin cesarja Leopolda II.

Nadvojvoda Karl Ljudevit.

Ko so se meseca marca 1848. l. pokazali v Milanu hudi nemiri, zapustil je oče Lombardijo in se podal v južne Tirole, kder je v 16. dan januarja 1853. l. v mestu Bocenu mirno zaspal v Gospodu. Poročen je bil od 1820. l. s sardinsko princezo Elizabeto, sestro kralja Karola Alberta, ter je imel v tem zakónu šestero otrok. Četrti mej temi otroci je bil nadvojvoda Rajner, katerega podoba imate denes pred seboj. Nadvojvoda Rajner stoji v jako ozkej zvezi s srcem avstrijskih narodov; on je bil vedno na strani avstrijskega ljudstva ter je delal vedno na to, da bi si ljudstvo pridobilo marsikaterih svobodščin. Vse, karkoli pospešuje srečo in blagor našega cesarstva, v prvej vrsti pa dobre

šole, vse to mu je bilo in je še vedno pri srci. Ko se je 1873. l. odprla svetovna razstava na Dunaji in je bila v „Pratru“ tudi ljudska šola postavljena, bil je nadvojvoda Rajner, ki je to šolo odprl. Rajner se je poročil v 21. dan februarja 1852. l. z nadvojvodico Marijo Karolino, katere podobo in življenje vam prinese „Vrtee“ v prihodnjem listu. Nadvojvoda Rajner je c. kr. general topništva in nadpoveljnik avstrijske deželne brambi.

Drug nadvojvoda, katerega podobo imate danes pred seboj, je Karl Ljudevit, c. kr. feldmaršallieutenant, brat našega presvitlega cesarja. Poródil

Nadvojvoda Rajner.

se je v 30. dan julija 1833. l. ter je še vedno krepák in zdrav na duhu in telesu. Njegova plemenita soproga je Marija Terezija, hči Portugalskega kraljiča Don Miguela. — Kakor vam je znano, bil je najstarejši brat našega presvitlega cesarja nadvojvoda Maksimilijan, cesar Mehikanski, ki je bil poročen s Karolino, hčerjo kralja belgijskega, in je umrl v 19. dan junija 1867. leta. Zdaj imajo Nj. Veličastvo naš presvitli cesar samó še dva brata: nadvojvodo Karl Ljudevita in nadvojvodo Ljudevit Viktorja, ki se je porodil v 15. dan maja 1842. leta.

Dve národní legendi.

(Zapísal F. Kosi.)

I.

Ko sta še Zveličar in sv. Peter hodila po zemlji, prideta na svojem potovanji mimo neke krčme, iz katere sta užé od daleč slišala glasen vrisk. Zveličar je hotel mimo iti, a sv. Peter ga je silil in prosil, da bi šla nekoliko noter. A Zveličar le ni hotel, da-si sv. Peter ni nehal prositi. „Če te le takó noter vabi, pa idi sam, jaz te tukaj zunaj počakam,“ reče Zveličar. — Peter grè. Ko stopi v krčmo, vse mu naproti kliče: „Dobro došel, godec! nu zdaj nam pa le jedno zagodi, da bodemo plesáli!“ — „Kakó bi godel, saj ne znam,“ reče začuden Peter. Ali druhal le ne neha, ter vpije nad Petrom: „Čemú pa nosiš gosli na hrbtu, če nisi godec?“ Peter se ozrè preko rame, a ničesar ne zapazi. Gostje ga zmirom silijo, da naj bi godel in ker tega ne stori, začnó po njem udrihati, da je bilo joj. Komaj jim je na prosto ušél. Ves upehan priteče za božjim mojstrom, ter mu toži, kakó so mu v krčmi rekli, da ima gosli na hrbtu, da bi moral gôsti in ker ni mogel tega storiti, začéli so ga nazadnje pretepati, da jim je komaj ušél.

Zveličar se mu nasméhne, rekoč: „Vidiš, Peter ljubi, ako bi bil ti mene slušal in bi ne bil šel v krčmo, nič žalega bi se ti ne bilo zgodilo, a ker zmirom želiš delati po svojej glavi, prejel si zdaj za svojo trmo zasluženó plačilo!“

Zveličar je namreč sv. Petru skrivaj na hrbet obesil gosli, takó, da so jih samó drugi videli, a sv. Peter sam jih ni videl.

II.

Neko-noč sta morala Zveličar in sv. Peter pod milim nebom prenočiti, ker ni bilo blizu hiše, da bi prosila za prenočišče.

Sv. Peter je bil užé zeló truden in ves nevoljen; Zveličar mu reče: „Ker je užé noč in ker ni nobene hiše tukaj blizu, prenočila bodeva nocoj na prostem. Jaz se vležem kar tukaj na cesto!“ To rekši vleže se Zveličar na sredo ceste, a sv. Peter se tiho spravi k grmu ob cesti, ter si misli: „Kakó je vender neumen; ravno tja se je vlegel, koder vozijo!“ Ker sta bila oba zeló zaspana, sta tudi hitro zaspala.

Po noči se pripelje voz po tistej cesti. Ko pridejo konji do Zveličarja, ustrašijo se, pobegnejo v stran, ter povozijo sv. Petra, ki je ležal pod grmom. Peter začne vpití ter na pomoč klicati. Zveličar se prebudi, in vpraša: „Kaj ti je vender, da tako upiješ?“

„Kaj bi ne upil, če so me konji povozíli?“ odvrne mu sv. Peter.

„Kakó je vender to, da onó vozijo, kjer ni ceste?“ pravi Zveličar, ter še pristavi: „Če bi bil tukaj pri meni ostal, bi te konji ne bili povozíli, a ker si po svojej glavi mislíš kaj boljšega izbrati, zadéla te je zaslužená kazen!“

Zgodovinsko - mestopisni obrazci.

(Spisuje P. F. H.)

XI. Metlika.

(Konec.)

Leta 1547. so Turki zopet prišli na slovensko mejo ter so hudo pustošili na Metliškeji zemlji in po okolici Semiškeji in Novomeškeji. Leta 1575. so divjaki zopet prilomastili pred Metliko, polastili se mesta, pomorili ali v sužnjest odpeljali, kar jim je prišlo živega pred oči; mesto so zapalili (zažgali), da ni ostalo drugčega nego pepel in razvaline. Tri leta pozneje so Turki zopet prišli pred mesto, oblegali ga od 28. marca do 1. aprila. Vrli Metličanje so pomorili nad 1000 Turkov; a naposled se je vender le moralo mesto udati. Strašno so divjali Turki po mestu. Mestnega sodnika so s sulicami prebodli, a mestnim svetovalcem posekali glave; žene in dekleta so skrunili, zaprli jih v cerkev in jo potem zažgali. Okolo 900 mladeničev in mož so odpeljali v sužnjest. V tem so se zbrali brambovci iz Kranjske in Koroške — kakih 12000 mož — ki so Turka zapodili v beg na 12. dan meseca aprila. — Zadnjič so plénili Turki po Metliškeji okolici 1723. leta. Osobito mnogo kvare je trpela óni čas Semiška okolica.

Zaradi kvare, ki so jo naredili Turki mestu in pa zaradi kuge, ki je vzlasti 1646. leta mnogo ljudi pomorila, oubožalo je mesto takó, da si še koncem 17. stoletja ni opomoglo. V dveh letih je podavila kuga nad 1200 ljudi; mnogo hiš je ostalo brez gospodarjev in mestno obzidje je jelo razpadati. Mestni očetje so bili primorani prodati mestno imovino, da so poplačali davek. Vender to vse še ni bilo dosti; ostalo je še 1209 gl. dolgá.

Sredi šestnajstega stoletja so luteranske homatije novič razvnele Metličane. Leta 1561. je v mestu oznanoval novo vero nekov suknár Gregorij, ki ni umel niti nemškega niti latinskega jezika, a znal je Trubarjeve knjige na izust. Za njim sta to delo prevzela Janez Tulšak in Peter Vojmanicijus. Novomeški arhidijakon Jurij Graf je storil konec tem homatijam in zaprl oznaovalca na povelje Ljubljanskega škofa.

Tudi šolo je imelo mesto že sredi 16. stoletja. Učitelji so bili: Sebastijan Schwarz (1582), Jurij Stauder (1584), G. Grmek in Matija Kompore (1584. l.)

Sredi 16. stoletja so se naselili po Metliškeji okolici Uskoki ali Vlahi. Meseca septembra 1530. leta je pribežalo ali uskočilo več družin iz Bosne na Avstrijsko. Njih vodja in harambaši so šli naravnost h kralju Ferdinandu, da si izprosijo bivališča svojim ljudém. Za boj pripravni možje so pa šli proti Bihaču, kjer so se v bitki neki prav dobro obnesli. S tem je izginil strah, da bi to bili kaki turški ogleduhi. Deželni stanovci so nasvetovali, naj se Vlahi naseló po Žumberku, Kostelu in Vinici; odkaže naj se jim zemlja, ki bode prosta davka, samó neko desetino od živine in žita naj odrajujejo; za glavarja in stotnika naj se jim dá kak hraber mož; služijo naj za oglednike ter branijo mejo turških napadov. In res, v teku desetih let se je naselilo 3000 družin po Metliškeji okolici, Žumberku in Kostelu do 1541. l. Vender je trajalo še dokaj časa, da so se stvari uredile in pribeglim družinam zemljišča odkazala, ker ni bila volja graščinskih gospodarjev, dati jim zemljišča, a zemljišča deželnih knezov so bila zastavljena. V tem času so se preživeli s tem,

da so plénili po Turškem. Jako mnogo zaslug je imel cesarski svetovalec Janez Lenkovič, da se je stvar uredila. Bil je njih stotnik, in kot tacemu je pripadal Mehovski grad. To zemljišče se je razdelilo med Vlahe. Pozneje so bili po vojaško organizovani, imeli so svoje stotnike in dobivali plačo od vicedoma. Njih opravilo je bilo: braniti mejo proti Turkom. Takó je bila nastala vojaška granica. — Družinsko življenje Uskokov je čisto različno od sosednih Belokranjcev. Živelo je po več družin vkupe v jednej hiši; gospodar je bil najstarejši mož, a gospodinja žena najmlajšega sina. Vse v hiši se jima je moralo pokoravati. Vodila sta domače delo in vsa opravila, katera so izvrševali ostali družinski udje. V jednej hiši je bivalo po 10 do 12 môž za vojsko sposobnih, ki so morali biti vedno pripravljene za boj ter stražiti mejo. Sploh pa niso bili in še danes niso nič kaj prijetni sosedeje. „Radi so segali in še segajo po tujem blágu, in znali so najti, kar ni nihče izgubil, ter vzeti, predno se jim je dalo,“ pripoveduje Valvazor. Ker so slabo gospodarili, posló jim je kmalu vse, kar so si pridelali. Zdaj jim drugoga ni preostajalo, nego iti na plen. Poiskali so si ga deloma v sosednej sovražnej deželi, a deloma tudi pri svojih sosednih prijateljih. Sila težko jih je bilo zasačiti; bili so hitrejši nego najčilejši konj, med seboj jedini ter zvezani kakor železna veriga. Težko jim je bilo dokazati storjeno hudodelstvo. Obdržali so do današnjega dne svoje šege in svojo nošo, po katerih se ločijo od sosednih Belokranjcev. Žene nosijo obleko iz bele tkanine in pisan zastor. Lasé si kitijo s tem, da si v kite vpletajo različno srebrnino in drug lišp. Dekleta nosijo čepice (kape), ki so pri imovitejših večkrat nakitene z zlatimi in srebrnimi cveticami. Moška noša je podobna hrvatskej. Po veri pripadajo deloma grško-katoliške, deloma pravoslavne cerkvi.

Danes šteje Metlika 1244 prebivalcev, ki se živé največ ob vinoreji in poljedelstvu. Obrtnikov in rokodelcev je malo. Hiše so videti dokaj lepe in snažne ter pričajo o blagostanji mesta.

Za dušni blagor mešanov skrbi prošt nemškega reda, kateremu pomagata dva duhovna pomočnika. Za naobraženost národa skrbi četerorazredna ljudska šola. Sploh se Belokranjci še danes odlikujejo s Slovanom prirojeno gostoljubnostjo.

Pri zibéli.

Dete v zibéli počíva,
Líce krasí mu nasméh,
Rádost obraz mu pokriva,
Rádost mu sije v očéh.

Dete v zibéli počíva,
Mámica poleg sedí,
Srájčico détetu šíva,
V jasne se misli topí:

V šolo se bode poslalo,
Pridno učilo se bó;
Kmalu to détice zalo
Pélo bo mašo novó.

Jos. Rôsa.

Prirodopisno - natoroznansko polje.

Ščinkovčevo gnezdo.

Znam, da poznate ščinkoveca ali zébo, ki je z vrabcem v rodu in mu je tudi zeló podoben, samó, da ima lepše perje od njega. Ščinkovec ima plavosivkasto glavo, rudečkaste prsi, rujav hrbet in belkast trebuh. Na kreljutih ima dve lepobeli progi.

Ščinkoveca ali zebo najdete povsod po naših gozdih in vrtovih. Vedno je vesel ter rad in prijetno poje, s čimur se je človeku také prikupil, da ga imajo povsod radi v hiši.

V mehkih zimah ostanejo ščinkovci pri nas, združijo se z vrabci in strnadi ter letajo okolo hiš, skednjev in svisel. V jeseni jih ptičarji mnogo polové, kar pa ni lepo, ker ščinkovci niso človeku kvarljivi ptiči, temveč koristni, ker pobirajo gosence in različen drug mrčes. Ščinkovke si delajo jako lepa in umetljna gnezda. Postavijo ga najrajše med kake rogovile ne previsoko v vrhu drevesa, a tudi ne prenizko. Gnezdo je kaj lepo zaokroženo, zgoraj ože, znotraj širje, od zunaj je obloženo z lišajem ali mahom, kakeršen raste po ónem drevesu, na katerem stoji gnezdo. Od znotraj je pa vse gnezdo prevlečeno s pajčevino, z goseničjo prejo, s perjem in dlako. V tako gnezdo

znese ščinkovka 5 do 6 pikčastih jajčec, katera izvali v 12 dneh. Mladiče pitata in hranita s samimi žuželkami, gosenicami in drugimi mrgolinci.

Neusmiljeni ptičarji so imeli nekdanj grozovito navado, da so ščinkoveca najpred zaprli v temo in mu potlej, ko se je v temi navadil jesti, z razbeljenim železom izteknili oči. In to samó zaradi tega, da jim je slepi ubožček tudi po noči pel, ker ni ločil dneva od noči. Taki suroveži zaslužijo najostrejšo kazen za tako grozovitost in hudobijo.

Medvedjek.

(Zemljepisna črtica.)

Potujoč od Gotenice v Kočevskem okraju dalje po cesti zaprè se svet nadoma od vseh strani. Prekoračiti je treba popotniku hrib, da se mu odprè na ónej strani nov svet. Kraj, po katerem ga pelje slaba steza ob pobožji hriba, poln je lepih hojevih in jelovih dreves, ki so svojina kneza Auersperga, in skoraj se človeku žali videti velikanske hlóde ležati po gozdu, katerih človek rabiti ne more. Vzrok temu je pač ta, da bi se dali spraviti z gozda le z velikim náporom in z večjimi troški, nego so vredni. Tolažilno je pač samó to, da je tako trohneče drevje naravno gnojilo gozdom.

Po dve uri trajajočem potu po rečenej stezi prideš na malo raván, kjer leži kraj „Medvedjek“, po nemški „Bärenhein“. Kraj ima samó toliko hišic, kolikor jih potrebujejo delavci pri ondotnih parnih žagah kneza Auersperga. Žage v poletnem času večkrat prenehajo rezati zbog pomanjkanja vode, in takrat delavci zapusté ta kraj ter si iščejo drugod primernega zaslužka. Samó malo družin, ki so si ustanovile stalna bivališča, ostane ondu vse leto. V tem času pa navadno izmanjka tudi pitne vode in le po jedenkrat na dan dobé ljudje vsake hiše po jeden škaif vode. Se vé, da zadostuje to le za največjo silo, in treba je iti vsak dan v bližnjo dolino po vodo.

Vender tudi v tem času delo ne prestane popolnem, ker hudo bi bilo ondotnim prebivalcem sebe in svojo obitelj preživiti brez vsakeršnih dohodkov.

Ker jim baš lesa ne primanjkuje, izdeluje vsak dan po 6 do 8 delavcev les za žveplenke. V to svrho vrežejo jelovih kreljev po 60, 80 in 100 cm. dolgih. Vsak delavec vzame jeden tak kos, pritrđi si ga poševno na stružnico ter prične svoje delo. Za orodje mu služi oblič, čegar réz (klina) ima mesto ostrine po jedno, dve ali celó tri okrogle jeklene cevi, katere isto tako režejo, kakor réz navadnega obliča in so takó ozke, kakor les naših žveplenk. Ako tedaj delavec s tem obličem potegne po krelji, ne odletava kakor pri navadnim obliču oblanje, nego omenjene jeklene cevi režejo iz jelovine tenke paličice, ki so one dolgosti kakor krelji in takó tenke kakor cevi pri klini, rekši óne debelosti, kakor navadni žvepleni klinčki, samó da so po 60, 80 ali 100 cm dolgi.

500 takih paličic poveže se v jeden snopič, a 500 takih snopičev, ki imajo jedno četrt milijona paličic, je jedna povéz.

Štiri take povézi, to je jeden milijon paličic, dobi tovarnar žveplenk od ondotnih delavcev za 7 gl. 50 kr. Res majhen je tak zaslužek, a ljudje v Medvedjeku so ga veselí. A dobro je to tudi za nas, kajti samó takó je mogoče, da so žveplenke takó po ceni. —

H. Podkrajšek.

Razne stvari.

Drobtine.

Umrli so v 25. dan januarja ob 1/4 na 7. uro zjutraj milostivi gospod, gospod

Janez Zlat, Pogačar,
knezoškof Ljubljanski,
doktor svetega pisma,
itd. itd.

Po vseh slovenskih pokrajinah doni pretužna vest o smrti toliko plemenitega in domoljubnega knezoškofa Ljubljanskega, čegar truplo se je v dan 28. januarja ob devetih dopoldne položilo v rakev Ljubljanske stolne cerkve. — Tudi mi bitko obžalujemo prezgodno smrt toliko ljubeznjivega in plemenitega domoljuba, ki je bil vsikdar velik dobitnik mladine in tudi „Vrteu“ iz početka do poslednjega dne svojega življenja prijatelj in podpornik.

Bodi mu večen spomin med narodom slovenskim!

V 18. dan januarja pa je umrl tudi še drug dobitnik slovenske mladine, plemenit rodoljub in podpornik našemu listu, ki je bil vsa leta naročen na „Vrtec“, iz začetka še celó na dva iztisa, katera je daroval nežnej mladini, da ga čita in se podučuje. Ta plemenit gospod je bil Anton Žuža, častni korar, vitez c. kr. Franc-Jožefovega reda, nadžupnik in dekan v Laškem trgu na Štajerskem. Umrli je v 84. letu svoje dšbe, obžalovan od vseh, ki so ga poznali.

Naj v miru počiva in tudi njemu bodi večen spomin med narodom slovenskim!

Zvon.

Čaróbnoglasni zvon zvoni
Tako lepó slovéšno,
V nemirnih prsih mi budí
Čutilo tajno-resno.

Sreč lehnó — zakaj? ne véim, —
Žalóba mi prevéva.
Zamišljen sem in tih in ném,
V očesi solza séva.

J. Rósa.

Iskrice.

(Postlovenil P.-ov.)

* Trojni pot vodi do modrosti: pre-mišljevanje (najplemenitejši pot); posne-manje (najlaži); izkušnja (najmanj pri-jeten).

* Daj svetu več, nego ti svet dájé;
Ljubi ga bolj, nego te on ljubi;
Ne žéli, da bi mnogim dopadel;
Mirno bodeš živel in mirno umrl.

* Najboljši, jedíno pravi so óni pótje, katerih ni treba niti pojasnovati, niti opravičevati.

* Poštena beseda, prosto izrečena, izvestno gane človeka.

* Samó óna knjiga je dobra, katera ti razširja misli, in ti dušo takó presune, da je ne moreš nikdar več pozabiti.

* Vsako srce ima v sebi kal pó-polnosti. — Ali: Vsak svoje sreče kovač.

* Moja vest — to je moj sodnik.

* Boljše je, da se daš desetkrat prevariti, nego da izgubiš vero v ljudi.

* Izgubi vse, kdor izgubi pogum.

Kratkočasnici.

* Kmet je prišel k zdravniku, in ga vprašal, koliko bi moral plačati, da mu zob izdere. „Dvajsetico,“ odgovori zdravnik. „In koliko, če bi mi dva izdrli?“ „Nu, za drugega ne bode-te plačali nič.“ — Kmet sede, odpré usta in pokaže zdravniku zobá, ki mu ju naj izdere. — „Ta le je prvi, in ta je drugi,“ reče kmet; „a prosim vas, bodite tako dobri in izderite mi najprej drugega.“ „Užé dobro, meni je vse jedno,“ reče zdravnik, in mu iztrga drugi zob. Kmet vstane in se poslovi, rekoč; „Hvala vam, da ste mi izdrli drugi zob, a prvega si ne dam poprej izdirati, predno me ne bode bolel.“ Zdravniku se je kmetova zvitost dopađla in ga je pustil oditi brez plačila.

* Učitelj: „Koliko ur ima dan?“

Učeneec: „Zdaj ima dan 22 ur.“

Učitelj: „Ni res, vsak dan ima 24 ur.“

Učeneec: „Pa so mi mati še danes pravili, da je zdaj dan za 2 uri krajši.“

Rešitev naloge s števkami, zabavne naloge in skakalnice v I. „Vrtčevem“ številu.

a) Rešitev naloge s števkami:

6 7 1 — Nit
 4 8 6 4 — Okno
 5 4 3 — Vol
 4 8 4 — Oko
 3 2 5 — Lev
 2 5 9 — Eva
 1 2 3 4 5 6 7 8 — Telovnik
 4 5 2 6 — Oven

Začetne črke vseh besed od zgoraj nizdolu povedo čas: Novo leto.

To nalogo so prav rešili: Gg. Jan. Tomanič, kaplan pri Mariji Snežni (Štirsko); Fr. Ks. Krušič, učitelj v Slov. Gradci (Štirsko); Ant. Belé na Gradišči (Goriško); Ljud. Papež v Jesenicah na Gorenjskem; Svojmir Tertinek, gimnazijalec v Mariboru; Val. Benkovič, učenec v Kamniku; Janko Sajovic učenec v Kranji; Anton Hriberšek, učenec v Vojniku (Štirsko); F. Pogorelec, I. Ambrožič, F. Udovič, I. Nemgar, I. Ziherl in M. Koren, učenci v Planini; Dragotin Goederer, Jos. Pavčič, Ivan Zadnik, Peter Jeraj in Ivan Stenovec, učenci v Ljubljani. — F. Žitko, V. Milavec, I. Rovani, I. Posega, F. Urbas, A. Mahnič, A. Zorec, K. Frank, M. Ziherl, A. Modrijan, I. Lepin in I. Doljenec učenke v Planini.

b) Rešitev zabavne naloge:

Učitelj je učence postavil v red takó-le:

0000|||00|000|0||00||0|00|

Ničle poménijo nemarne, črte pa pridne učence. Ako so učenci takó postavljeni ter vsak deveti, kadar dobi zlat, izstopi, ostanejo naposled same ničle t. j. nemarni učenci, ki nič ne dobódo. Da si ta red laže zapomnite, mislite si, da pomenijo samoglasniki številke, namreč: a = 1, e = 2, i = 3, o = 4, u = 5. Ako začnete z nemarnimi, držati se vam je naslednjega reda: o, u, e, a, i, a, a, e, e, i, a, e, e, a to je; o = štirje nemarni, u = pet pridnih, e = dva nemarna i. t. d.

Red samoglasnikov si lahko zapomnite s stavkom: „Bogu gre čast in hvala, ker je Izrael vzderzal.“

To nalogo so prav rešili: Gg. Ant. Belé na Gradišči; Ant. Hriberšek in Jos. Prevoršek, učenca v Vojniku; Pirc, Šterban,

Pollak, Oranč, Papov, Škerjanc, Golmajer, Ledrer, Stegnar, Stritih in Ošabnik, učenci v Tržiči na Gorenjskem; — Ivanka Kump, Anica Bradač, Franica Kmet in Marijka Fabijan, učenke v Ger. Sušici na Dolenjskem.

c) Rešitev skakalnice:

Izpremema.

Še v logu lipa zeleni,
 Raz njo še grlica guči;
 Še potok sredi trat šumi,
 Po njem se ribic roj lovi;
 Še v seči biva kos vesel,
 In peva, kakor prej je pel;
 Še zeleni, cveté pomlád,
 Jesén še daje sladki sad;
 Vse je takó, kakor nekđáj,
 Le dni nekdanjih ni nazaj!

Zložil Ivan Jenko.

Prav so jo rešili: Gg. Anton Belé na Gradišči in Valentin Benkovič, učenec v Kamniku.

Računska naloga.

(Priobčil J. S-a.)

Zdravko, vaški pastir, pasel je ovce vseh 12 kmetov iz vasi. Vseh ovac je bilo 1008. Čudno je bilo pri tem to, da je vsak rečenih kmetov imel 2 ovci več, kakor njegov prednik. Zatorej je Zdravko vsak večer razpostavil ovce v 12 čred takó, da je k vsakej naslednjeji čredi pridjal 2 ovci več, kakor jih je bilo v prejšnji čredi. Kdo mi zna izračunati, koliko ovac je moral Zdravko imeti v prvi čredi in koliko v vsakej naslednjeji?

(Rešitev in imena rešilcev v prihodnjem listu.)

Uganki.

(Priobčil Iv. H.)

I. Poznam divjo zvér, ki se piše s štirimi črkami; ako jej pa odvzameš zadnjo črko, takój imaš domačo žival pred seboj. Ugani jo!

II. Poznam domačo žival, ki jo pišeš s petimi črkami; odvzemi jej prvo črko, dobiš pijačo, ki jo tudi otroci radi pijó. Pogódi jo!

Prošnja. Ujjudno prosimo vse óne čast. gospode, katerim smo „Vrtčev“ poslali na ogled, da nam I. in 2. list vrnejo pod istim ovitkom, pod katerim so ju prejeli, ako jih ni volja naročiti se nanj. Druzega ni treba, nego to, da se zapiše na ovitke „Nazaj!“ in list se oddá na dotičnej pošti.

Uredništvo „Vrtčev“

„Vrtčev“ ishaja I. dné vsacega meseca, in stoji za vse leto 2 gl. 60 kr.; za pol leta 1 gl. 30 kr. Napis: Uredništvo „Vrtčev“, mestni trg, št. 23 v Ljubljani (Laibach).

Izdatelj, založnik in urednik Ivan Tomšič, — Natisnila Klein in Kovač v Ljubljani.